

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2021

Petra Klímová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu *Přátelé*

Bakalářská práce

Autor práce: Petra Klímová

Studijní program: Mediální a komunikační studia

Vedoucí práce: PhDr. Milan Kruml

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3. května 2021

Petra Klímová

Bibliografický záznam

KLÍMOVÁ, Petra. *Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu Přátelé*. Praha, 2021. 33 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediální komunikace. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml

Rozsah práce: 62 847 znaků včetně mezer

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá otázkou rasové diverzity a rozmanitosti sexuální orientace. Tuto problematiku pozoruje na televizním seriálu *Přátelé*. Základním úkolem práce je zkoumat, jak je v seriálu zobrazován stereotyp člověka s důrazem na jeho etnickou příslušnost a sexuální zaměření. Použita je literatura s mnoha odlišnými názory na problematiku, aby měl čtenář k dispozici více úhlů pohledu a mohl si sám udělat vlastní názor. Dílčími úkoly dále jsou čtenáři přiblížit historii a vznik televizních seriálů s důrazem na vysílání a produkci USA a také shrnout vývoj produkce seriálu *Přátelé* a vyzdvihnout některé zásadní události, které měly velký vliv na jeho výslednou podobu. Součástí práce je také analýza provedeného kvantitativního průzkumu o etnické a sexuální diverzitě v seriálu *Přátelé*, pro který bylo zvoleno anonymní dotazníkové šetření. V závěru je kladen důraz na shrnutí všech dosavadních poznatků a na jejich porovnání s výsledky provedeného dotazníkového šetření. Závěr také obsahuje vlastní pohled autora na rozebírané téma a také na výsledky, které přinesl průzkum.

Abstract

This Bachelor thesis addresses the issue of racial diversity and diversity of sexual orientation. It explores this issue on the television series *Friends*. The basic task of the work is to examine how the stereotype of a person is depicted in the series, with an emphasis on his ethnicity and sexual orientation. Literature with many different views on issues is used so that the reader has more points of view and can make up his own mind. The sub-tasks are to bring readers closer to the history and emergence of television series with an emphasis on broadcasting and production of the USA, as well as to summarize the development of the production of *Friends* and highlight some major events that had a big impact on its final form. The work also includes an analysis of a quantitative survey on ethnic and sexual diversity in the series *Friends*, for which an anonymous questionnaire survey was chosen. Finally, emphasis is placed on summarising all the findings to date and comparing them with the results of the questionnaire investigation. The conclusion also contains the author's own view on the subject under discussion, as well as on the results of the survey.

Klíčová slova

Seriál Přátelé, etnicita, sexuální orientace, televizní zábava, sitcom, diverzita, nerovnost, mediální produkce

Keywords

Series Friends, ethnicity, sexual orientation, TV entertainment, sitcom, diversity, inequality, media production

Title/název práce

The Problem of Ethnic Inequality and Stereotype of Sexual Orientation in the TV series
Friends

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu PhDr. Krumlovi za jeho motivování ke studiu televizní zábavy a v neposlední řadě za vstřícnost při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	2
1 TEORETICKÁ ČÁST	3
1.1 Historie televizních seriálů	3
1.2 Produkce seriálu „ <i>Přátelé</i> “	4
1.3 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu „ <i>Přátelé</i> “	9
1.4 Postavení a stereotyp heterosexuálního ideálu v seriálu „ <i>Přátelé</i> “	13
2 ANALYTICKÁ ČÁST	16
2.1 Průzkum o etnické a sexuální diverzitě v seriálu „ <i>Přátelé</i> “	16
2.1.1 Výzkumné otázky a hypotézy	16
2.1.2 Jednotky výzkumu a výzkumný soubor	17
2.1.3 Analýza dat	17
2.1.4 Výsledky výzkumu	18
Závěr	25
Summary	27
Použitá literatura	30
Online zdroje	30
Teze bakalářské práce	31
Seznam příloh	33

Úvod

Téma své bakalářské práce jsem věnovala televiznímu seriálu *Přátelé* a zaměřeni na jeho zobrazování stereotypních postav. Cílem je sledovat a definovat, jakým způsobem seriál zobrazuje diverzitu rasových a etnických skupin, a také postavy se sexuálními orientacemi jinými než heterosexuálními.

Tato práce je rozdělena do dvou základních částí. První je teoretická část, do které je zahrnuta historie televizních seriálů spolu s procesem vývoje produkce seriálu *Přátelé*. Dalšími kapitolami také jsou konkrétní vyobrazení stereotypů, které jsou součástí seriálu. V této části čerpám například z knih *Whistling Vivaldi* (Claude M. Steele), *Přátelé* (Kelsey Miller) nebo *Komplexní televize* (Jason Mittel) a dále z odborné eseje *Sexual Orientation and Gender: Stereotypes and Beyond* (Theo G.M. Sandfort) a internetového webu *Média Guru*. Z diplomových prací jsem zvolila práci na téma *Výzkum divácké motivace mužů při sledování televizních seriálů určeným ženám* (Yana Krivenkaya) a také práci *Národnostní a rasové stereotypy v televizní reklamě* (Eva Peňázová), kterou jsem se rozhodla nahradit místo práce *Komparace sitcomů Přátelé a Jak jsem poznal vaši matku* (Jana Bartalová), kterou jsem původně měla uvedenou ve své tezi. Byla to jediná změna, kterou jsem ve své bakalářské práci oproti tezi provedla.

Druhá část je věnována analýze, kde můžete najít výsledky průzkumu o etnické a sexuální diverzitě v seriálu *Přátelé*. Pro tento výzkum bylo zvoleno dotazníkového šetření.

V samém závěru této bakalářské práce shrnuji všechny poznatky, jež jsou obsaženy v teoretické části a porovnávám je s výsledky výzkumu, jež jsou obsaženy v analytické části. Pokusím se také o zhodnocení zkoumané problematiky a vyvození závěrů.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Historie televizních seriálů

Jednou ze základních rolí, kterou hrála (a dodnes hraje) americká televize, je zásobování publika zábavou. (Postman, 2010, s. 104-105) Tato charakteristika má kořeny už u samého začátku formování televizního vysílání v USA. Televizní vysílací sítě se začaly vyvíjet a tvořit ve Velké Británii a současně i ve Spojených Státech Amerických. V každé této zemi ale podoba média vypadala odlišně a měla jiné charakteristiky. Britské vysílání bylo financované státem a média tak zastupovala veřejnoprávní roli. Oproti tomu americké televizní vysílání bylo čistě komerční. Tyto odlišné přístupy k formování pak vytvořily dva hlavní směry vedení mediálních institucí. (Hilmes, 2003, s. 1-7) V čele televizního vysílání v USA stáli tři velké konkurenční vysílací sítě. Byly jimi *NBC*¹ (National Broadcasting Company), *CBS* (Columbia Broadcasting System) a *ABC* (American Broadcasting Company). (Prokop, 2005, s. 288-289)

Všechny vysílací stanice a sítě byly ve Spojených Státech financovány výhradně z příjmů za reklamu. (Prokop, 2005, s. 289) Proto byly vyhledávané ty programové formáty, do kterých by se snadno a jednoduše reklama mohla vložit. Ideálním adeptem pro to byly „soap opery“. (Prokop, 2005, s. 293) Soap opera je seriál založený na mezilidských vztazích, obsahující plytké a dramatické zápletky a mající velký počet dílů. Název těchto seriálů byl odvozen od prvního sponzora, kterým byla firma na prodej mýdel a kosmetiky.² (Media Guru) První televizní mýdlová opera se vysílala roku 1949 na stanici NBC s názvem *These Are My Children*. (Prokop, 2005, s. 288) I když by se mohlo zdát, že televizní seriály a soap opery vznikly spolu se vznikem televize, není tomu tak. Soap opery mají svůj původ již v tisku, konkrétně v novinových listech. Ale zformovaly se až díky rádiu. Jednou

¹ Která později vysílala seriál *Přátelé*.

² Překlad slova mýdlo je v angličtině soap.

HILMES, M.: *The Television History Book*. Palgrave Macmillan, London, 2003. 163 s. ISBN: 0-85170-988-5/978-0-85170-988-8.

MEDIA GURU: *Mediální slovník: Soap opera* [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/slovník-a-mediatypy/slovník/klicova-slova/soap-opera/>

POSTMAN, N.: *Ubavit se k smrti*, Mladá Fronta, 2010, Praha, 2. vydání. 208 s. ISBN: 978-80-204-2206-4.

PROKOP, D.: *Boj o média*. Univerzita Karlova v Praze, 2005, 1. vydání. 409 s. ISBN: 80-246-0618-6.

z nejslavnějších mýdlových oper, která byla vysílána skrze rádiové vysílání, byla *Amos 'n' Andy*. (Hilmes, 2003, s. 6-8)

V 70. letech 20. století se v USA staly hitem televizní seriály. Důraz byl v těchto seriálech kladen na to, aby se přibližovaly realitě. Měly pojednávat o reálných problémech a konfliktech běžného života. (Prokop, 2005, s. 322) Od této doby se televizní seriály těšily mezi publikem velké oblibě a byly jedním z nejsledovanějších programů. Vznikala spousta seriálů s různými tematikami. Ať už to byl western (*Dallas*), kriminalistika (*Columbo*), sci-fi (*Akta X*), vojenské prostředí (*M.A.S.H*) nebo klasické rodinné seriály (*Seinfeld*, *Friends*).

1.2 Produkce seriálu „*Přátelé*“

Naprosto neodmyslitelnou součástí sitcomu, jakožto výsledného mediálního produktu, je produkce. Právě samotný proces tvorby zásadně rozhoduje o tom, jakou finální podobu bude seriál mít, jak se bude vyvíjet a měnit jeho děj. I když to může vypadat, že při tak velké celosvětové úspěšnosti seriálu nemohly být přítomné produkční zádrhly či překážky, rozhodně tomu tak není. Právě možná vývoj, kterým si herci spolu s produkční agenturou a producenty prošli, mohl vytvořit něco tak jedinečného. Je jen spekulací, jak silně by sérii ovlivnilo, kdyby k těmto okolnostem nedošlo a vše by probíhalo bez problémů a konfliktů. Historie televizního seriálu *Přátelé* se píše roku 1994, kdy byl poprvé odvysílán pilotní díl, tedy vůbec první díl seriálu, který tehdy ještě nesl jméno „*Insomnia Café*“. Jeho tvorbě ale předcházelo několik milníků, a hlavně osudové a zásadní setkání budoucích scénaristů *Přátel*, Marty Kauffmanové a Davida Crana. Kauffmanová a Crane oba studovali univerzitu poblíž Bostonu. Právě tam se seznámili při jedné divadelní hře, ve které oba hráli. O několik let později se opět setkali a dali vzniku několika divadelním hrám a také několika námětům na televizní seriály. Většina z nich skončila neúspěchem. Pouze jeden předchůdce *Přátel* se stal hitem, byl to seriál „*Dream on*“. Kauffmanová a Crane mezi sebou měli velice speciální pouto. Moc dobře si rozuměli a jeden bez druhého by nedokázali tvořit. Spolupracovali se jim velmi organicky a snadno. Tuto dvojici zanedlouho doplnil ještě jeden a též podstatný člen stojící za produkcí *Přátel*. Byl jím Kevin S. Bright, jeden z výkonných producentů seriálu *Dream On*. Tito tři po dvou letech spolupráce založili vlastní produkční společnost „Bright, Kauffman, Crane Productions“, pod jejíž záštitou všichni známe seriál *Přátelé*. Hned po tom, co autoři představili pilotní díl, tehdy ještě *Insomnia Café*, koupilo práva na seriál NBC Entertainment. A začal proces tvoření prvních dílů. Seriál znovu změnil své

jméno, a to na *“Friends Like Us”*. Dalším klíčovým momentem bylo, že se do týmu připojil jeden z nejlepších režisérů televizních komedií, James Burrows. Sami scénáristé se nechali slyšet, že i právě on dodal seriálu něco navíc a obohatil ho. I přesto, že pilotní díl a námět seriálu vypadaly slibně, hned na začátku bylo vzneseno ze strany NBC několik návrhů na změny. Byly jimi například změna hlavního prostředí, tedy kavárny, a pak i přidání starší postavy mezi hlavní aktéry. Ani k jedné takové razantní změně nedošlo a Bright s Kauffmanovou a Cranem si vybojovali své. K čemu ale došlo, byla opět změna názvu, tentokrát na *“Six of us”*. Potom, co byl natočen pilotní díl a úvodní znělka, rozhodla se televizní stanice pustit seriál do éteru. Ještě před tím, než se tak stalo, však seriál znovu a tentokrát naposledy změnil své jméno, v názvu zůstali pouze *“Friends”*. (Miller, 2019, s. 19-43)

Samozřejmě velmi důležitou součástí bylo herecké obsazení. I během tohoto procesu došlo k důležitým událostem. Za úspěchem seriálu rozhodně stojí talent scénáristů, ale stejně tak i výborní herci, jejichž přátelství nebylo pouze na jevišti, ale také v reálném životě. Právě výběr těch *“pravých”* herců a jejich přiřazení ke vhodným postavám mohl zajistit, aby byl seriál úspěšný a oblíbený. Jak už jsem říkala, hledání vhodných kandidátů na místa hlavních postav se neobešlo bez kousku dramatu. Jediným hercem, kterému byla role psaná na míru, byl David Schwimmer³. Ten však nabídku role hned několikrát odmítl. Když už to vypadalo, že ho nic nepřesvědčí, stal se malý zázrak a po dlouhých prosbách nakonec Schwimmera přesvědčili. (Miller, 2019, s. 48-54)

Další, u koho drama také nesmělo chybět, byl Matthew Perry.⁴ U jeho role bylo zajímavé, že se hodně podobala jeho vlastnímu charakteru a životnímu příběhu. Tuto podobu viděl sám Perry i scénáristé. Některé jeho životní zkušenosti byly pro jeho roli velkou výhodou. Naneštěstí v tu dobu už Matthew Perry účinkoval v jiném seriálu a obsadit ho bylo pro producenty příliš velké riziko. A to především z důvodu, že pokud by byl seriál, který souběžně natáčel úspěšný, bylo by nutné přeobsazení a tudíž přetočení. To jsou příliš vysoké náklady, nemluvě o časové náročnosti. Po několika týdenním hledání toho správného kandidáta, ale nemohli najít nikoho kompatibilního. Když už nebylo mnoho možností, byl Perry pozván na zkoušku a od té chvíle bylo jasné, že má v *Přátelích* roli. Se svou rolí souzněl, a to producenty jednoznačně přesvědčilo. (Miller, 2019, s. 55-61)

³ V seriálu ztvárnil postavu Rose Gellera.

⁴ Jež ztvárnil Chandlera Binga.

Postava, jež herecky obsadila Lisa Kudrowová, byla na rozdíl od předešlého kolegy charakterově naprosto odlišná od svého ztvárnitele. Role, kterou Kudrowová dostala se naprosto odlišovala od její reálné povahy.⁵ Přesto byla na zkoušce v roli tak přirozená a přesvědčivá, že ji Kauffmanová, Crane a Bright hned vzali. Problém byl tentokrát opět v tom, že Kudrowová účinkovala také v jiném seriálu. Šlo o seriály stejné televizní stanice, které dávali hned za sebou. Byl to tedy zásadní problém. Situaci ale velice chytře a elegantně vyřešili tím, že postava Kudrowové byla dvojčetem dívky, kterou hrála v seriálu „*Jsem do tebe blázen*“. Tak mohla herečka hrát v obou seriálech naráz. (Miller, 2019, s. 61-69)

Matt LeBlanc svou roli získal také s velkým štěstím. Den před konkurzem se se svým kamarádem opil, upadl a poranil si obličej. A i právě tato autentičnost s postavou, kterou chtěl získat, scénáristy přesvědčila o tom, že on je ten pravý.⁶ I přesto všechno si však nebyli jistí, zda jeho nezkušenost v oboru nebude pro seriál záhubná. Chtěli ho proto raději nahradit jiným hercem, který se mimochodem v seriálu později objevil. Když už všechno vypadalo tak, že LeBlanc roli nedostane, vyjádřila svůj názor ředitelka castingu. Podle ní byl LeBlanc jasnou volbou, navíc jeho výkon se, podle ní, bude díl od díl jen zlepšovat. (Miller, 2019, s. 76-81)

U posledních dvou hlavních aktérů nebyl proces taktéž úplně bezproblémový. Co je velmi zajímavé je to, že herečky Courtney Coxová a Jennifer Anistonová měly být obsazené do opačných rolí. Kauffmanová a Crane měli tedy na zkoušce pro obě připravené jiné postavy, než nakonec ztvárnily.⁷ Brzy se ale ukázalo, že vyměněné role jim byly jak na míru ušité. To by ale nebylo problémů dost. Když už *Přátelé* měli obsazené všechny své hlavní hrdiny, ukázal se další zádrhel. Jennifer Anistonová, podobně jako její herečtí kolegyně, souběžně hrála i v jiném seriálu, a to na konkurenční stanici. Nebylo možné, aby Anistonová hrála ve dvou souběžně běžících soap operách. Už to snad vypadalo, že ji Kauffmanová a Crane budou muset vyměnit. I tentokrát se ale nevzdali a bojovali za své. To se jim vyplatilo. Druhý seriál „*Muddling Through*“, ve kterém Anistonová hrála, byl ukončen a ona se tak mohla naplno věnovat *Přátelům*. (Miller, 2019, s. 69-76, s. 81-91)

Přátelé se hned během prvních dvou sérií stali celonárodním fenoménem a šest hlavních hrdinů se rázem ocitlo na vrcholu showbusinessu. Díky tomu, že byl seriál tak oblíbený a populární, požádali herci o zvýšení jejich platů. Potíž byla ta, že někteří herci z obsazení

⁵ Postavou, kterou hrála, byla Pheobe Buffetová.

⁶ Osudovým se mu stalo role popleteného italského kluka, Joeyho Tribbianyho.

⁷ V seriálu si Anistonová zahrála Rachel Greenovou a Coxová Monicu Gellerovou.

byli slavnější než ti druzí. Například David Schwimmer byl vnímán jako objev roku a ze všech hereckých seriálových kolegů měl největší vliv. V televizní branži běžně funguje pravidlo, že slavnější osobnosti mají vyšší honorář než ti, kteří ještě nejsou tak známí. Jejich plat se pak může lišit třeba o dvojnásobek, což je v tak velkých sumách značný rozdíl. Aby k něčemu takovému došlo, herci z *Přátel* ale nechtěli. Už od začátku natáčení razili heslo: „Jeden za všechny, všichni za jednoho“. Chtěli, aby na ně bylo nahlíženo stejně. Seriál byl o nich všech, nikoli o každém individuálně. Z toho důvodu chtěli, aby všichni měli stejný plat. A pokud by jednoho z nich ze seriálu chtěli vyhodit, odešli by všichni společně. Právě tato jejich filozofie se stala naprosto zásadní, a i díky ní později seriál mohl pokračovat a být takový jaký je. Produkce si byla velmi vědoma toho, že je potřebují všechny a v podstatě neměli jinou možnost než nějakým způsobem jejich podmínkám vyhovět. Roku 1996, tedy jen dva roky od prvního vysílání *Přátel*, dostalo šest hlavních herců přidáno, a to s tím, že každou sezónu se jejich plat ještě zvýší. Jejich soudržnost, a můžeme to nazvat i taktika, byla pro televizní branži úplně nová. Nikdo ze seriálových herců si do této doby neříkal o takové podmínky a ani o tak vysoké sumy peněz. Na druhou stranu je velmi důležité podotknout, že televizní stanice NBC, jež *Přátelé* vysílala, vydělávala spoustu peněz za reklamní prostor během každé epizody. Warner Bros., produkční společnost tvořící *Přátelé*, pak dál dostávala od televizní stanice peníze za každou odehranou epizodu. Požadavek na zvýšení honoráře od herců z tohoto pohledu tedy vůbec nebyl troufalý či nevhodný. Tímto krokem *Přátelé* razantně proměnili vývoj produkce televizních seriálů a díky svému týmovému duchu mohli pokračovat v natáčení kultovního seriálu. (Miller, 2019, s. 148-152)

V podobném duchu se nesl i rok 2000. V tomto roce, kdy měla být hercům prodloužena smlouva na další sérii, si hlavní šestice opět řekla o zvýšení jejich provizí.⁸ Nahrávacímu studiu Warner Bros. spolu s televizní stanicí NBC znovu dali najevo jejich nerozlučnost a spojení. Nicméně tentokrát už všichni věděli, s čím se potýkají. Tehdejší ředitel NBC tedy představil jasnou nabídku. Seriál bude pokračovat s tím, že herci dostanou o dvacet pět procent méně, než si řekli, anebo už dále pokračovat nebude a z šesté série, kterou momentálně natáčeli, se stane poslední. Tomu už herci ustoupili i za předpokladu nižšího finančního ohodnocení, přijali nabídku Warner Bros. a natáčeli další dvě série.⁹ (Miller, 2019, s. 190-193)

⁸ A to o neuvěřitelný 1 000 000 amerických dolarů.

⁹ Celkem pak natočili ještě další dvě, o tom v tu dobu ještě nikdo neuvažoval.

O dva roky později, kdy se z *Přátel* stal ještě větší fenomén, i když je to těžko představitelné, byla na stole možnost dalšího pokračování. Během let 2001 a 2002 se stala spousta událostí. Na televizní obrazovky poprvé přišel formát „*Kdo přežije*“, nová podoba akčních reality show, která jednoznačně strhla slávu a sledovanost televizních seriálů na sebe a změnila tak dynamiku vývoje celého televizního vysílání. (Miller, 2019, s. 205-207) V New Yorku, ano ve městě zasvěceném *Přátelům* a celým národem milovaném symbolu Ameriky, došlo k atentátu, při kterém byla Dvojčata srovnána se zemí.¹⁰ Nové tisíciletí také přineslo řádku nových seriálů s novými, mladými a nadějnými hvězdami. Přesto všechno, ale stále patřili *Přátelé* ke špičce a nejen to, byli na úplném vrcholu televizní zábavy. I přes razantní změny, které zasáhly svět, se na *Přátelé* lidé koukat nezapomněli ba naopak, koukali možná ještě více. Milovalo je publikum a spolu s nimi i produkční agentura a televize. Byli totiž takovým hitem, že společností Warner Bros. a NBC vydělávali částky dosahující stovek miliónů dolarů. Z jejich strany proto byl zájem dál pokračovat v natáčení. Tomu se tak i stalo. Tentokrát už se neděly žádné souboje o honorář mezi herci a televizí. Svou zásluhu na tom měla i zmiňovaná tragédie z 11. září. Hlavní šestice herců si od té doby velmi silně uvědomovala, jaký je jejich přínos pro společnost. Jejich úkolem bylo bavit lidi a dopřávat jim chvilku oddechu od běžného života i přesto, že se ve světě dělo tolik věcí. Celkem se natočilo deset sérií. Poslední natáčení se konalo v roce 2004. (Miller, 2019, s. 209-225)

Co se týká produkce a scénáristů, odváděl tým velice dobrou práci. Dělal kroky, které napomohly seriálu k větší oblibě. Jednak v seriálu velmi často hostovali slavné osobnosti, jako příklad bych uvedla Brada Pitta, George Clooneyho, Julii Robertsovou anebo Christinu Applegatovou. Druhým faktorem, jež se stal velmi důležitým, bylo vnímání publika. U natáčení jednotlivých dílů bylo přítomné živé publikum. (Miller, 2019, s. 139-142) A právě reakce svých diváků na to, jak děj přijímají, všichni bystře pozorovali a vnímali. Když v díle zazněl vtip, díval se tým, či dokonce i ptal, zda ho publikum chápe a směje se mu. A když třeba scénáristé uvažovali o tom, že v dějové lince vytvoří nový pár mezi ústředními postavami, nechali herce zahrát všechny varianty a pak jen sledovali, jaká z nich má největší ohlas. Jednoduše řečeno, scénáristé dali publiku to, co chtěli a vždy na ně dali. (Miller, 2019, s. 162-163) A i to se vyplatilo. Rok co rok, sérii co sérii, byli *Přátelé* populárnějšími. Jejich vliv začal působit i do zbytku světa. Seriál se šířil i do většiny zemí

¹⁰ Dvě nejvyšší budovy v New Yorku byly 11. září 2001 sestřeleny letadly, jež ovládli teroristé. Dnes na tomto místě můžete nalézt památník na počest všem obětem. Na místo těchto mrakodrapů byl postaven nový a ještě vyšší, který nese název One World Trade Center.

západní Evropy společně s Velkou Británií, také do Austrálie, Indie a Brazílie. (Miller, 2019, s. 170-171)

S tím jak se seriál více a více rozšiřoval a popularita stoupala, byl jeho vliv znatelnější. Uvést si to můžeme na několika příkladech. Prvním je rozšíření kaváren na způsob té, která byla jedním z hlavních dějišť.¹¹ Díky tomu získávali kavárny po celém světě na oblibě. V té době ještě kavárny a pití kávy nebylo něco obvyklého.¹² *Přátelé* tímto napomohli vytvořit trend, který je dnes naprosto obyčejnou a všední společenskou aktivitou. (Miller, 2019, s. 170-172) Druhým příkladem může být styl oblékání tedy móda, jakou herci na obrazovkách vynosili. Jejich casual styl a pohodlné a praktické oblečení vneslo do světa další boom. Oblečení, které nosili totiž nebyly kousky těžko dostupné, ani drahé věci od návrhářů. Šlo o uvolněný styl oblékání, který byl své doby velice blízký „normálním“ lidem. Oblečením, o kterém mluvíme, byly především tenisky, džíny a jednoduché topy. Obyčejně to, co běžně člověk nosí každý den. (Miller, 2019, s. 172-174) A jako poslední, a zcela určitě nejvýraznější, vliv uvedu účes „na Rachel“. Tento pojem dodnes znají ženy po celém světě. Jde o typický střih vlasů, který měla po celou první sérii ztvárnitelka Rachel, Jennifer Anistonová. Po těchto vlasech prahlo tisíce a zcela možná i milióny žen. (Miller, 2019, s. 131-132) Je až neuvěřitelné, jaký dopad na společnost může mít jeden pouhý účes. To, zdali vliv *Přátel* byl (a stále zůstává) pozitivní či negativní, je asi poněkud náročné zjistit. Nicméně i přesto můžeme s klidem říct, že jisté ovlivnění a dopad na společnost *Přátelé* měli. Dodnes běží reprízy seriálu na mnoha televizních kanálech a sledují věkové kategorie od teenagerů přes dospívající až po padesátníky. *Přátelé* nikdy nevymizeli z prostředí televizní zábavy a rozhodně to nevypadá, že by tomu snad v blízké budoucnosti mělo být.

1.3 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu „*Přátelé*“

Stereotypem se obecně rozumí klasifikace určité skupiny lidí v podobě předpokladů, soudů či domněnek týkajících se jejich hodnot, vlastností, minulosti a vývoje. (Peňázová, 2010, s. 18) Stereotypní realita může být často publiku nabízena médií. (Krivenkaya, 2016, s.7) Čímž stereotypy ještě prohlubují a posilují stereotypní představy o daných společenských

¹¹ Kavárna, ve které trávili *Přátelé* tolik času, se jmenuje Central Perk. A to podle nedalekého slavného parku Central Park v New Yorku.

¹² Tedy na začátku 90. let.

skupinách. Stereotypy mohou být jak negativní, tak i pozitivní. (Peňáková, 2010, s.18.) Přesto je ale velmi důležité věnovat jim pozornost.

Jak říká Claude Steele ve své knize „*Whistling Vivaldi*“, hrozba stereotypu je standartním predikátem života. Téměř každý z nás se může octnout v určité situaci, ve které je jeho identita využita či umenšena stereotypem. Tou identitou můžeme rozumět barvu pleti, pohlaví, věk, národnost, sexuální orientaci, sociální pozadí nebo třeba finanční vlastnictví. Jde o jakési ohrožení na základě odsuzování, předpojatosti a nevhodnosti začlenění. (Steele, 2010, s. 1-5) Nejen že toto hodnocení jednotlivců (většinou celou společností) na základě těchto stereotypních zaujatostí není vhodné, ale velmi často k tomu bývá neoprávněné a chybné. V této kapitole se budu zabývat pohledem na začleňování jednotlivců různých barev pleti a různých etnických skupin. Zaměřením tedy bude to, jak je společnost řazena podle stereotypu rasového původu a etnicity.

Na přelomu 80. a 90. let byla televize jakožto součást společenského a kulturního dění na rozpuštění. Vznikalo spousta kultovních seriálů, filmů, pořadů a společensko-politické ovzduší bylo otevřené pro novodobou podobu člověka. Vnikaly seriály jako *Asian Eye*, *Black on Black* nebo třeba *Voices*, které divákovi nabízely multispektrální pohled na společnost. (Hilmes, 2003, s. 96) I přesto ale síla stereotypních modelů byla dominantní a v některých případech znatelně potvrzovala hrozbu, kterou sebou přináší. A možná právě tento silný rozdíl byl vidět v prostředí, ve kterém bylo součástí a kde vznikalo tolik nové, svěží a nedeňující tvorby, a na druhém břehu stejně zábavné a kvalitní kousky, které ovšem opomíjeli diverzitu. Tím, jak se svobodným myšlením a nastolováním rovnoprávnosti nůžky v tomto pokrokovém období rozvířaly, tím větší propast vytvářely. Představte si to třeba na jednoduchém příkladu. Když v naší zemi vládli komunisté, byla nastolena spousta pravidel. Fungovala přísná cenzura, názory společnosti musely být shodné s těmi, které udávali politici u moci a svoboda názoru nebyla žádná. Pak si představte dobu osvobození. Každý může sdílet jeho odlišný názor, vytvářet tvorbu svých představ a všichni jsou si rovnocenní. Tak, jak je rozdíl mezi těmito dvěma světy velký, tak je i spektrum, které je tvořeno na jednom konci díly neodrážející problémy, které přináší moderní a pokroková doba, a na druhém díly rozebírající nová témata, která se věnují otázkám všech skupin společnosti.

V roce 1995 sedělo šest mladých a nadějných herců na pohovce jednoho z nejznámějších a nejvlivnějších pořadů, *The Oprah Show*. Pouhý rok poté, co měli *Přátelé* svou premiéru, se jejich sláva pomalu ale jistě ubírala směrem nahoru. Právě v této talk show poprvé zazněla

narážka na nerozmanitost seriálu, co se týká různého zbarvení pleti účinkujících. Oprah Winfreyová tehdy pronesla větu: „Bylo by fajn, kdybyste měli i nějakého černého kamaráda. Třeba bych se mohla někdy stavít.“ Už po první sérii si lidé všimli, že se v seriálu neukazují herci jiné barvy pleti, než je bílá a Oprah na to velice sofistikovaně poukázala. (Miller, 2019, s. 108.109) Ačkoli se to může zdát jako banální problém, jde o něco s mnohem větší vahou. Tyto stereotypy jsou nerozpoznatelným faktorem v našich životech, které mohou vést k zásadním společenským a existenčním problémům. A právě zaměření se na změny, které mohou redukovat tuto hrozbu, mohou přinést výrazné změny a zlepšení ve společnosti. (Steele, 2003, s. 11)

Jednou z prvních postav afroamerického původu, která se v seriálu *Přátelé* objevila, byla pracovní kolegyně Rosse a Joeyeho, kteří současně pracovali v muzeu. Roli si zahrála Sherri Shepherdová ve čtvrté sérii. Další Afroameričankou, která se ovšem také jen v seriálu mihla, byla Gabi Unionová, a to v sedmé sérii.¹³ (Miller, 2019, s. 233) Stále se ale v seriálu neobjevil herec nebo herečka tmavé pleti, kteří by ztvárňovali zásadní postavu v ději, nebo snad dokonce byli jednou z hlavních postav. Tato pozitivní změna přišla až v deváté sérii, kdy se Aisha Tylerová stala první Afroameričankou ve vedlejší roli a která si zahrála v neuvěřitelných devíti epizodách. (Miller, 2019, s. 229-230)

Americký rasový postoj se po druhé světové válce stával více přijatelným. V mnoha směrech a aspektech amerického života se začalo objevovat mnoho osobností černé pleti. Ať už se jednalo o ředitele velkých firem, atlety, businessmany, a dokonce i prezidenta Spojených Států Amerických.¹⁴ Amerika byla v médiích projektována jako diverzní. (Steele, 2003, s. 193) Z tohoto pohledu tedy byl stereotyp potlačen a zdálo se, že nikomu neohrozí nebezpečí na základě jeho identity. Ale i přesto jde o problém, který je současný a musí se mu věnovat pozornost. Velice zajímavý pokus provedli psychologové na univerzitě v Princetonu. Na skupině bílých a černých studentů zkoumali vliv stereotypu. Tito studenti měli za úkol trefovat golfové míčky do jamek, přičemž jim bylo řečeno, že jde o výzkum „přirozené sportovní schopnosti“. Dospěli k velmi zajímavému výsledku. Po tom, co se bílí studenti dozvěděli, jaký cíl výzkum má, jejich hra se razantně zhoršila, zatímco hra černých studentů zůstala stejná. Pokus opakovali s dalšími dvěma skupinami studentů, ale tentokrát jim bylo řečeno, že jde o výzkum „sportovní strategické inteligence“. Pro další úžas výsledky

¹³ Dnes velmi slavná a vážená herečka.

¹⁴ Tím byl v období 2009 až 2017 Barack Obama.

byly následovné. Hra bílých studentů zůstala stejná a hra černých studentů je razantně zhoršila. Tyto změny ve hře byly způsobeny stereotypním ohrožením, které je zakořeněné v minulosti. V historii je dáno, že černí lidé mají větší atletické predispozice, a na druhou stranu, že bílí lidé jsou chytřejší. (Steele, 2003, s. 8-11)

Na tuto konkrétní problematiku se dá koukat také z jiného pohledu. Protože, jak už jsem říkala, šlo o novou éru, ve které teprve začaly sociální problémy vyplouvat na povrch a začalo se o nich veřejně mluvit. Co se týká televize, v devadesátých letech se rasově různorodé herecké obsazení nepěstovalo. I když byly výjimky a vznikaly seriály čistě s černými herci, jako je například *Fresh Prince*.¹⁵ Černoši se samozřejmě koukali i na seriály pouze s bělošskými herci, protože takové se natáčely a bylo to normální. (Miller, 2019, s. 230-231)

Z dnešního pohledu je situace určitě zkreslena. Neboť čerpáme z minulosti a víme, jaká byla historie, a co je možné v dnešní úplně odlišné době. Líbí se mi názor spisovatelky Akilah Hughesové, která říká, že nelze přeci vymazávat všechno, co se natočilo dříve, protože tehdy to tak bylo a patří to k minulosti. (Miller, 2019, s. 232-234) Myslím si, že není správné odsuzovat *Přátelé* za to, jací jsou, tedy že nezobrazují dostatečně rasovou diverzitu. Důležitou otázkou dle mě ale je, proč tomu tak bylo a bylo to správně? To, co nás jako společnost může posunout kupředu je ponaučit se z minulosti a předešlých chyb, a přílišné kritiky něčeho, co už bylo, není potřeba.

Dotknut bych se chtěla i méně zastoupené etnické skupiny, která je ovšem ale i tak součástí obyvatelstva Ameriky, stejně jako ostatní. Jsou jí Asiaté. V podstatě jediným hercem asijského původu, který se v seriálu objevil a ztvárnil významnější roli, byla Lauren

¹³ V hlavní roli s Willem Smithem.

KRIVENKAYA, *Výzkum divácké motivace mužů při sledování televizních seriálů určených ženám*, Univerzita Karlova, FSV, 2016. 100 s.

MILLER, K.: *Přátelé*. Dobrovský s.r.o., Praha, 2019. 301 s. ISBN: 978-80-7585-574-9.

PEŇÁZOVÁ, E., *Národnostní a rasové stereotypy v televizní reklamě (se zaměřením na USA)*. Univerzita Karlova, FSV, 2010. 83 s.

STEELE, C.M.: *Whistling Vivaldi*. W.W.Norton Company, Inc., 2010. 242 s. ISBN: 978-0-393-33972-7.

Tomová. Hrála Rossovu krásnou a chytrou přítelkyni, ta se záhy stala vzorem pro mnoho žen a dívek s asijským pozadím. Tomová byla jedna z mála hereček asijského původu, která se v televizi objevovala a nebyly na ní aplikovány stereotypy jako třeba špatný přízvuk, nízká inteligence, malá atraktivita a profesní úspěšnost. (Miller, 2019, s. 133)

Za celých 10 sérií a 10 let působení *Přátelé*, jako téměř naprosté jedničky televize, se v seriálu objevilo pouze pár herců s jinou barvou pleti než bílou, které bychom spočítali na prstech jedné ruky. Ať už tedy byli *Přátelé* natáčené v jiné době, kdy nebylo úplně přirozené a všední obsazovat Afroameričany a Asiaty do televizních programů, s ohledem na to, jak celosvětově úspěšný seriál byl a jak dlouho se natáčel, je určitě smutné a poněkud znepokojující, jak malé množství diverzity ras *Přátelé* nabízejí.

1.4 Postavení a stereotyp heterosexuálního ideálu v seriálu „*Přátelé*“

Jak už bylo řečeno v kapitole výše, stereotypy zakořeněné v minulosti, jež jsou přenášeny do přítomnosti, můžou přinášet závažné následky a vážně poškozovat vlastní identitu člověka, která je nereálnou stereotypní představou deformována. Velice dobře je to vidět na příkladu homosexuálů. Pod stereotypem muže, který je gay, si velká část společnosti představí někoho, kdo je „zženštělý“. ¹⁶ A naopak, pod stereotypní představou ženy, která je lesba, někoho „zmužnělého“. ¹⁷ Už od počátku zobrazování osob LGBT v televizních seriálech jsou tyto postavy vyobrazovány jako maskulinní lesby a femininní muži. (Peňázová, 2010, s. 26)

Doktor Sandfort se ve své otevřené eseji zabývá propojením a korelací mezi sexuální orientací a pohlavím. Touto problematikou a možnou existencí relevantního problému vztahu těchto dvou kritérií se věnovalo několik analýz a výzkumů. Jeden z nich ukázal, že 50 % dotazovaných mužů a žen si myslí, že všichni/většina/více než polovina gayů přejímá chování druhého pohlaví, tedy ženského. (Sandfort, 2005, s. 595) Tato domněnka ale není ničím jiným než stereotypem homosexuálů. Příkladem toho může být i seriál *Přátelé*. Už od brzkých epizod totiž do jeho děje nepostradatelně patřily Carol a Susan, pár leseb. Carol bývala Rossovou manželkou, ale stala se z ní homosexuálka. Právě na těchto dvou ženách

¹⁶ Z anglického překladu „femininity“.

¹⁷ Z anglického překladu „masculinity“.

můžeme spatřit, jak zavádějící stereotypy mohou být. Ani jedna z nich totiž nevyzařuje zmužnělým chováním, pohyby nebo stylem oblékání. Obě to jsou krásné mladé ženy, u kterých byste na první pohled nepoznali, zda jsou heterosexuálky nebo homosexuálky. A právě o to jde. To, jakou má člověk sexuální orientaci přímo neovlivňuje jeho osobnost.

Tyto stereotypní modely mohou samozřejmě být použity i naopak. Například sentimentální pláč je vnímán jako feminizovaný, i když se týká mužů. To z nich ale automaticky nedělá gaye. Stejně tak jako ženy, které rády sledují „mystery“ a „science fiction“, jež jsou obecně společností kódované jako maskulinní, hned nemusí být lesby. (Mittell, 2019, s. 330)

Média se silně podílejí na utváření, ukotvování a akcentování stereotypů ve společnosti. (Peňázová, 2010, s. 18) Jsou takzvanou „re-prezentací“ téhož, co se po řadu let objevuje v médiích či v každodenní konverzaci, a stávají se nositelem hodnotového soudu sdíleného příjemci. (Burton, Jirák, 2001, s. 189) Důležité je zdůraznit to, že pokud média nabízejí a přinášejí divákům neustálý přísun stereotypní reality a zobrazují určité skupiny lidí ve stínu stereotypní identity, vytvářejí tak dojem, že jsou tyto domněnky správné a pravdivé. Jelikož pokud je nějaká situace lidmi definována jako reálná, pak je reálná i ve svých důsledcích. (Peňázová, 2010, s. 19)

To, že seriál *Přátelé* zobrazoval ve své hlavní dějové lince dvě lesby, které před zraky diváků chodí na rodičovské kurzy ve třech¹⁸, stvrdí svůj vztah manželstvím, a nakonec vychovávají syna, byl velkým zlomovým momentem. Nejen, že do této doby televize obvykle neukazovala homosexuály, ale už vůbec nezahrnovala do svého programu problémy a situace, se kterými se v běžném životě homosexuálové setkávají. V tomto ohledu *Přátelé* přinesli pozitivní a novou éru na televizní obrazovky, kdy nezobrazovali klasický stereotyp homosexuálů, který je zaškatulkován ve většině společnosti. (Miller, 2019, s. 115-129) A to, protože nepřítomnost menšinových skupin v médiích (přičemž se bavíme o televizi, rozhodně nejpopulárnějším médiem té doby) vypovídá o její relativní nedůležitosti pro většinu společnosti. (Burton, Jirák, 2001, s. 196) Paroma Soniová, indická filmařka, se obává toho, že seriály jako *Přátelé* legitimizují negativní stereotypy a dodává: „protože když to říkají v Americe musí to být pravda“. (Miller, 2019, s. 172)

Na druhou stranu se na seriál ale také strhla velká vlna kritiky, za kterou mohly především neustálé narážky a vtipy na homosexuály, které byly součástí snad celého seriálu. Filmařka

¹⁸ Spolu s Rossem, který je biologickým otcem Carolina syna.

Tijana Mamulaová sestříhala všechny dialogy ze seriálu *Přátelé*, které obsahovaly narážky nebo vtipy o homosexuálech, a to do jedné epizody trvající necelou hodinu. Jsou jí součástí poněkud obecné „lehčí“ vtipy, ale také i silné narážky na konkrétní homosexuální postavy vyskytující se v seriálu. A druhým spouštěčem byl způsob zobrazování homosexuálních postav. Jde o jakýsi kompromis týkající se gayů a leseb. Homosexuálové sice mohou být zobrazováni, ale tak, aby nepřivolávali příliš velkou pozornost a nedávali nijak zvlášť najevo svou sexuální orientaci. V podstatě tak zobrazují homosexuální postavy v heterosexuální podobě. (Miller, 2019, s. 115-129)

Dá se tedy říct, že *Přátelé* zobrazují homosexuální postavy bipolárně. Je zde posun od první etapy zobrazování postav LGBT, kdy šlo o jejich naprostou absenci. (Peňázová, 2010, s. 32-36) I přesto je ale znatelně vidět stereotypický vliv působící na jejich konkrétní podobu a také snaha o potlačení jejich reálné identity či snad strach jej ukázat společnosti, která nebyla zvyklá na přítomnost postav s odlišnou sexuální orientací, než je ta heterosexuální.

Další poněkud kontroverznější postavou seriálu *Přátelé* byl Chandlerův otec, který je transgender (tedy transsexuál).¹⁹ V devadesátých letech nebyla transsexualita široce známým pojmem, natož aby snad někdo takový hrál v televizním seriálu, a už vůbec ne v tom nejsledovanějším. Šlo tedy o jakousi revoluci ve své době, která mohla být vzorem pro další následovatele. Zobrazení Heleny Handbasketové, postavy ztvárňující otce Chandlera, mělo poměrně pozitivní zobrazení. Helena je krásná, úspěšná, přirozená a na první pohled rozhodně nemá a ani žádným způsobem nepřipomíná muže. Za to ale vztahy mezi ostatními hlavními postav a jí už tak vydařené nejsou. Její vlastní syn se za něj

¹⁹ Nadále o něm budu mluvit jako o ženě, jelikož v seriálu vystupuje jako již jako žena.

BURTON, JIRÁK: *Úvod do studia médií*. Barrister and Principal, 2001, 1. vydání. 392 s. ISBN: 80-85947-67-6

MILLER, K.: *Přátelé*. Dobrovský s.r.o., Praha, 2019. 301 s. ISBN: 978-80-7585-574-9.

MITELL, J.: *Komplexní televize: Poetika současného televizního vyprávění*. Akropolis, Praha, 2019. 519 s. ISBN: 978-80-7470-244-0.

PEŇÁZOVÁ, E., *Národnostní a rasové stereotypy v televizní reklamě (se zaměřením na USA)*. Univerzita Karlova, FSV, 2010. 83 s.

SANDFORT, T.G.M.: *Sexual Orientation and Gender: Stereotypes and Beyond*. Archives of Sexual Behavior, Vol. 34, No. 6, December 2005, s. 595-611

stydí (a samozřejmě si neodpustí nějaké ty vtipky) a všichni ostatní se na ni dívají jako na toho „muže v šatech“, i když tomu tak vůbec nevypadá. (Miller, 2019, s. 199) Je to totiž opět jakýsi předsudek o tom, jak by transgenderové měli vypadat nebo působit.

Shrnuto sečteno, seriál *Přátelé* byl pokrokový v tom, že zobrazoval do té doby neobvyklé postavy LGBT. Bohužel už se mu ale nepovedlo tyto postavy zobrazovat bez stereotypního vlivu a předpojatých závěrů.

2 ANALYTICKÁ ČÁST

2.1 Průzkum o etnické a sexuální diverzitě v seriálu „*Přátelé*“

V této části budu analyzovat mnou vytvořený průzkum o tom, jak lidé vnímají vyváženost etnických skupin spolu se zastoupením herců různých ras, kteří hráli v seriálu *Přátelé*. Dále pak budu také analyzovat jejich pohled na zobrazování heterosexuálního člověka jako stereotyp a jejich pohled na zastoupení postav s ostatními sexuálními zaměřenými.

2.1.1 Výzkumné otázky a hypotézy

Na základě literatury, která se věnuje či dotýká tématu nerovnosti lidských ras a stereotypu sexuální orientace, spolu s vlastními zkušenostmi jsem došla k těmto hypotézám:

- a. Seriál *Přátelé*, jeden z největších a nejpopulárnějších seriálů všech dob, nedostatečně zobrazuje všechny lidské rasy a různé etnické skupiny. Především tedy Afroameričany a Asiaty. A neklade tak důraz na zastoupení více odlišných etnik.
- b. Seriál *Přátelé* zobrazuje postavy s odlišnými sexuálními orientacemi, zato jejich vztahy a je samotné velmi často staví do nepříjemných pozic a ironických a zesměšňujících scén.

Takto tedy vnímám zkoumanou problematiku a provedením výzkumu se budu snažit své hypotézy vyvrátit či potvrdit. Dvěma hlavními a nepodstatnějšími výzkumnými otázkami dle mých výše zmíněných hypotéz, na které bych po průzkumu ráda znala odpověď, jsou:

- 1) Je nevyváženost a nerovnost poměru zastoupení etnických skupin a ras v seriálu *Přátelé* vnímána publikem a pokud ano, zda negativně?
- 2) Cítí publikum ze strany hlavních postav vnímání neheterosexuální orientace za neobvyklý jev, při kterém se ocitají v nepříjemných pozicích, a vnímají také

zesměšňování neheterosexuálních postav a pokud ano, zda negativně?

2.1.2 Jednotky výzkumu a výzkumný soubor

Jelikož jsem prováděla průzkum kvantitativní pravděpodobnostní, vybírala jsem své respondenty náhodně. Nehleděla jsem na věk, pohlaví, zaměstnání, etnikum či sexuální orientaci. Průzkum byl prováděn prostřednictvím internetu, kde respondenti mohli dobrovolně a anonymně odpovídat. Z tohoto důvodu nemůžeme určit, jaké procento žen a mužů se dotazování zúčastnilo. Nicméně v této analýze by pohlaví respondenta nemělo hrát žádnou roli při výsledném vyhodnocení. Výzkumný soubor, tedy všichni dotazovaní, byli lidé české národnosti, žijící buď v České republice nebo ve Spojených Státech Amerických. Věk výzkumného vzorku byl mezi 16 a 65 lety.

2.1.3 Analýza dat

Pro analýzu dané problematiky jsem zvolila dotazníkové šetření. Celkem jsem do dotazníku obsáhla 11 otázek. První dvě otázky byly obecné a informativní, díky nim bylo možné rozdělit respondenty na dvě skupiny: skupina **A**, do které spadají respondenti, kteří seriál *Přátelé* neznají spolu s těmi, kteří seriál znají ale neviděli ani jeden díl; skupina **B**, do které patří respondenti, kteří znají seriál *Přátelé* a shlédli jeden či více dílů. Ve vyplňování zbylých otázek, zabývajících se problematikou rasové vyváženosti a zobrazování stereotypu sexuálních orientací, pokračovali pouze dotazovaní, kteří seriál znali a zároveň viděli alespoň jeden díl, tedy skupina **B**. Takto byly otázky položeny ve stejném pořadí v online dotazníku.

- Znáte seriál "Přátelé"?
- Viděli jste alespoň jeden díl seriálu "Přátelé"?
- Myslíte si, že jsou rozlišné etnické skupiny v seriálu dostatečně zastoupeny herci?
- Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Asiaté?
- Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Afroameričané?
- Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni běloši?
- Je podle Vás v seriálu podíl zastoupených ras vyvážený?
- Pokrývá seriál z Vašeho pohledu dostatečně téma LGBT (lesby, gayové, bisexuálové, transgender)?
- Jak jsou podle Vás vyobrazováni v seriálu homosexuálové (tedy lesby a gayové)

a jejich partnerské vztahy?

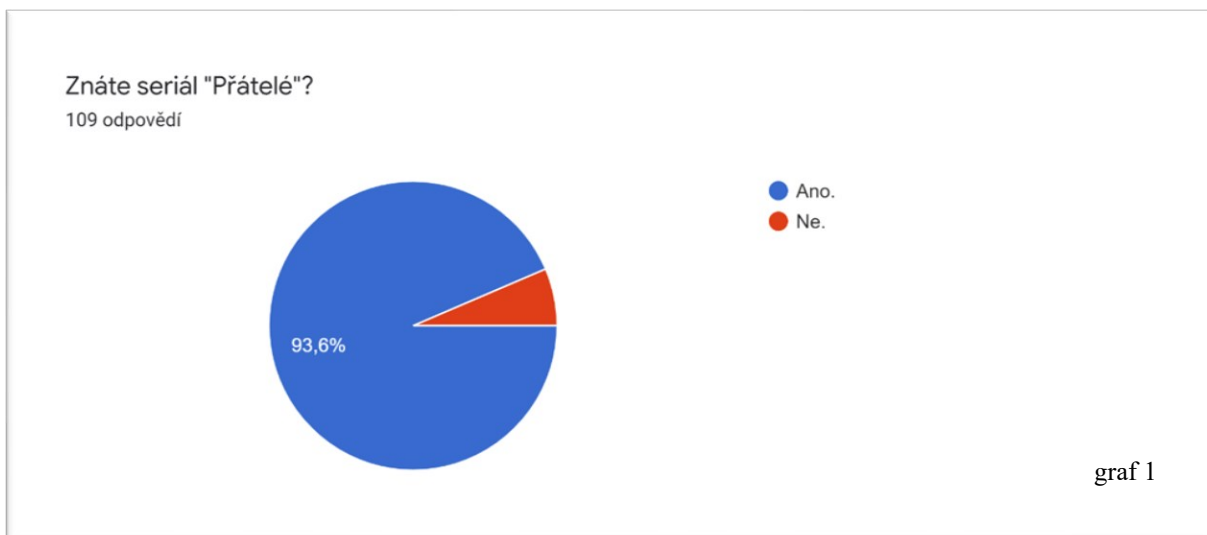
- Jak je podle Vás v seriálu vnímána homosexuální orientace hlavními postavami?
- Zaznamenali jste v tomto seriálu zesměšňování či vtipkování na účet gayů či leseb?

Mým závěrem bylo otázkami zjistit, jak publikum vnímá rozebíranou problematiku a zda si jí vůbec všiml a přikládal ji nějakou váhu. V nabídce byla uvedena široká škála možných odpovědí. Ve velké většině mohli respondenti vybírat z odpovědí: **Ano; Ne; Spíše ano; Spíše ne; Nevybavuji si a Nevím**. Tyto odpovědi nám tedy pokrývají všechny možné pohledy na to, jak daný divák může nahlížet na zkoumané téma. Ti, kteří mají rezolutní názor, mohou si vybrat z odpovědí Ano či Ne. Ti, kteří se k nějakému názoru přiklánějí, mají na výběr možnosti Spíše ano a Spíše ne. Respondenti, kteří problematice nepřipisují důležitost mohou zvolit odpověď Nevím. A ti respondenti, kteří si otázky vyváženosti etnických skupin a diverzity sexuální orientace vůbec nevšimli, mají volbu ve formě odpovědi Nevybavuji si.

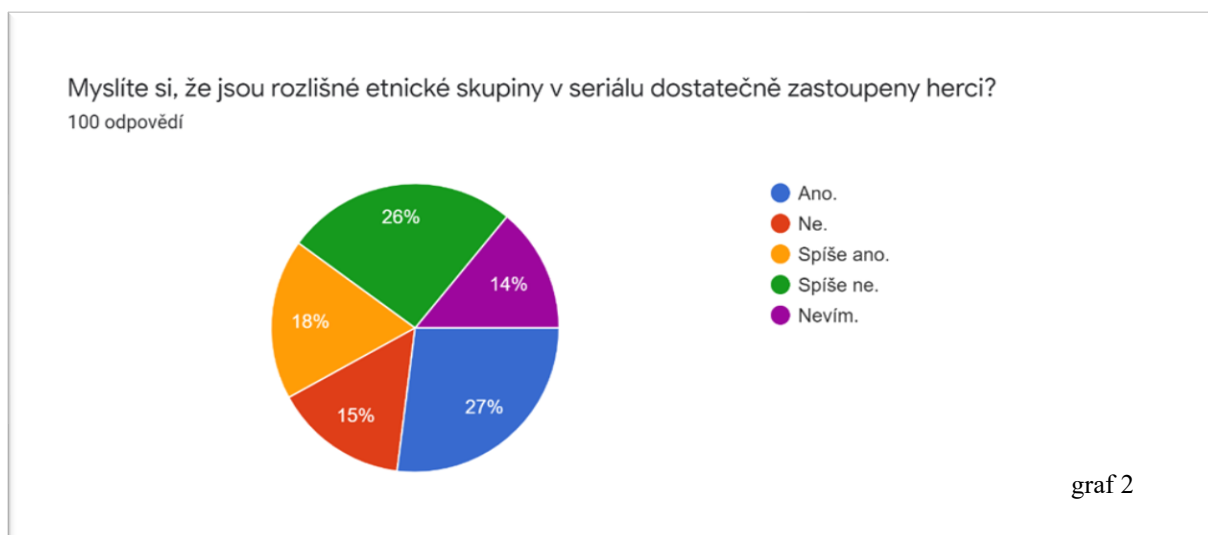
Celkem bylo položeno pět otázek vztahujících se zastoupení ras a různých etnických skupin v seriálu, a dále pak čtyři otázky týkající se postavení postav s různými sexuálními orientacemi.

2.1.4 Výsledky výzkumu

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 109 lidí. Z čehož do skupiny A se přiřadilo 9 dotazovaných, kteří dále nepokračovali ve vyplňování dotazníku. I přesto z těchto dvou úvodních otázek můžeme vyvodit zajímavé závěry. Pouze 7 lidí ze 109 vůbec nezná seriál *Přátelé*. Pokud bychom to zobecnili, můj výzkum ukazuje, že přes 90 % lidí o seriálu *Přátelé* alespoň jednou slyšelo a zná ho. Myslím si, že tyto výpovědi poukazují na to, jak široký dopad a vliv na společnost seriál má, minimálně v tom smyslu, do jak velkého množství lidských podvědomí se zapsal. Fakt, že *Přátelé* jsou jedním z nejslavnějších a kultovních seriálů všech dob, je tak dle mě na místě.

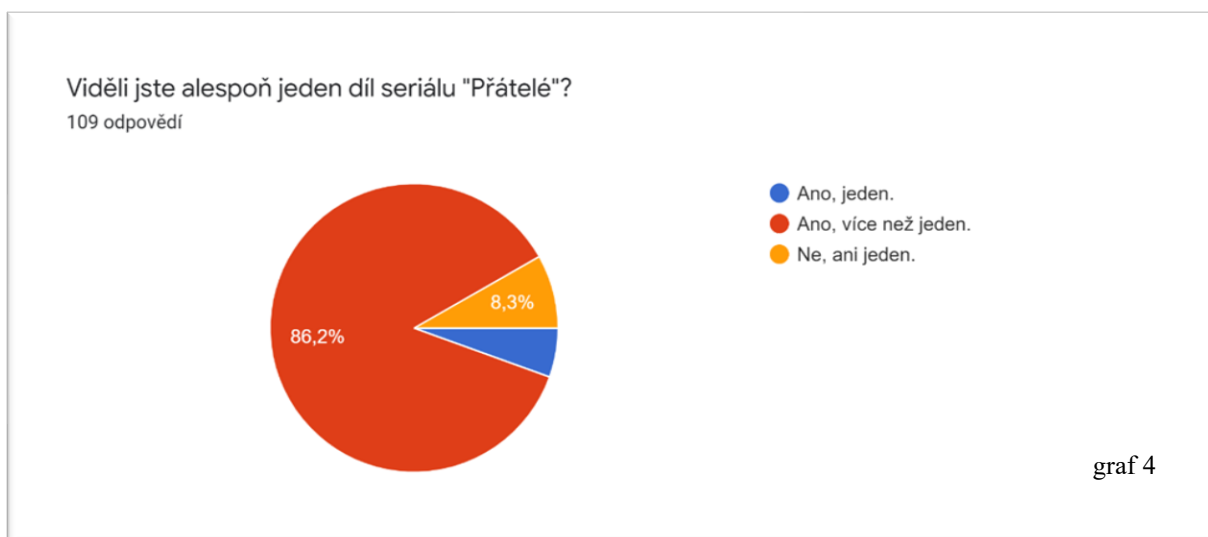
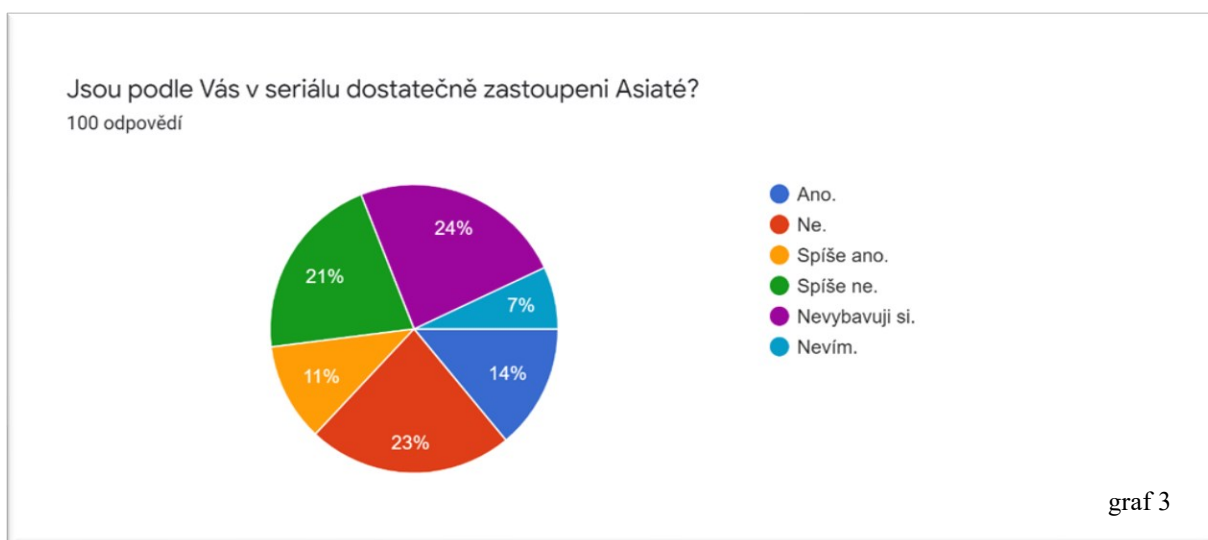

Ted' už ale k hlavním poznatkům a výsledkům mého šetření. Jako první budu rozebírat problematiku etnických skupin a ras. Pokud se bavíme o etnických skupinách, máme na mysli původ člověka. Odlišují se od sebe jazykem, územím a kulturou. Na první otázku, zda jsou rozličné etnické skupiny v seriálu dostatečně zastoupeny herci, odpovědělo 27 % dotazovaných ano a 26 % dotazovaných spíše ne. Celkově jsou všechny odpovědi respondentů velmi vyrovnaně zastoupeny, jak je vidět na grafu níže. Výsledek této otázky lze tedy chápat tak, že v publiku nepřevažuje jednotný názor. Z toho usuzuji, že diváci seriálu *Přátelé* nevěnují přílišnou pozornost různorodosti etnik zastoupených herci. A tím pádem jí také nepřidělují větší hodnotu.

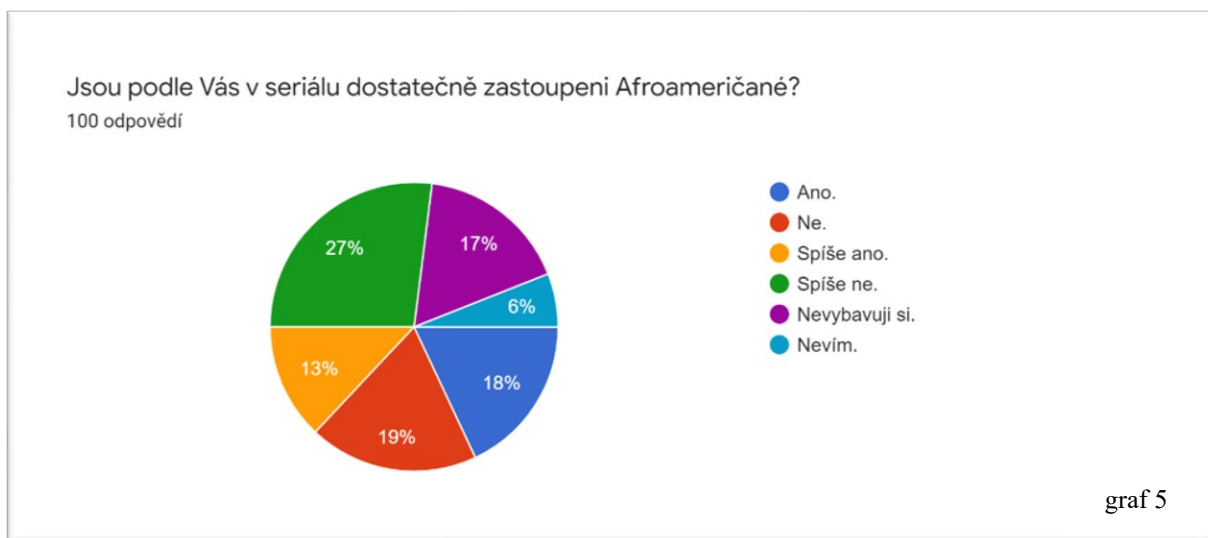

Další tři otázky se zaměřují na jednotlivé zastoupení ras. Konkrétně jsem se respondentů ptala na zastoupení Asiatů, Afroameričanů a bělochů. Tyto tři rasy z mého pohledu nejlépe

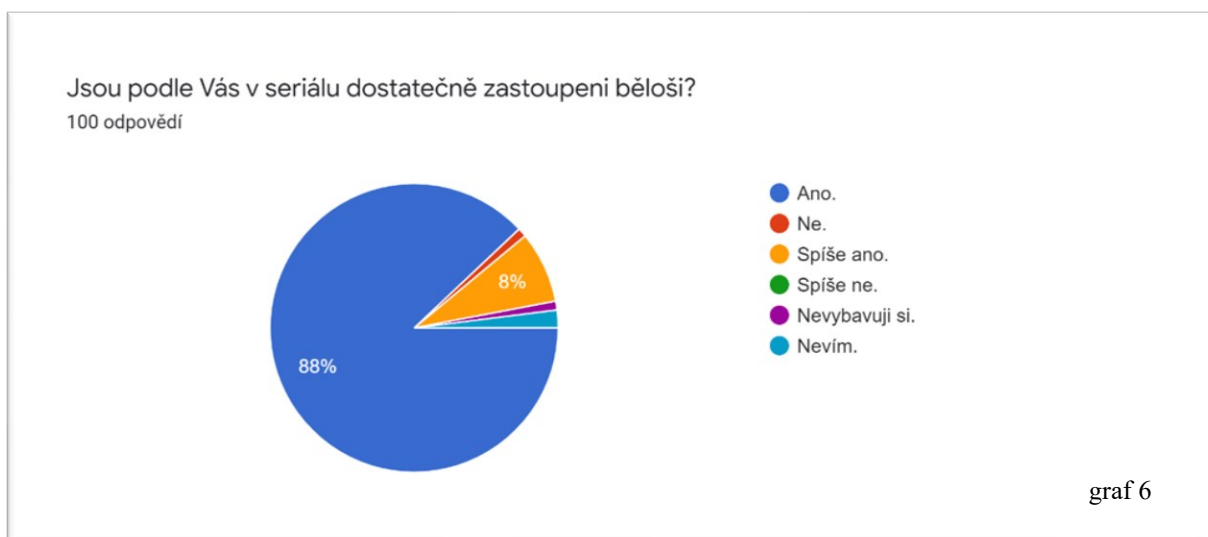
a nejobecněji vystihují základní zastoupení žluté rasy, negroidní rasy a bílé neboli europoidní rasy. Jsou to nejpočetnější skupiny s odlišnou barvou pleti. Ze všech dotazovaných odpovědělo 24 % na otázku dostatečného zastoupení Asiátů nevybavují si a 23 % ne. Druhou nejčastěji zastoupenou odpovědí bylo spíše ne s 21 %. Z těchto odpovědí usuzují, že pro více než jednu polovinu publika je zastoupení Asiátů v seriálu *Přátelé* nedostatečné. Červená a zelená výseč na grafu níže na to jednoznačně poukazují. A i fialová část, jež znázorňuje odpověď nevybavují si, nám také naznačuje, jak malé procento zastoupení mají Asiáté v seriálu. Pokud si totiž dotazovaný nevybaví ani jednoho herce asijského původu, kterého v seriálu mohli vidět, zvolí tuto odpověď. Samozřejmě tato odpověď může znamenat i prostý fakt, že dotazovaný viděl pouze pár či dokonce jen jeden díl, ve kterém žádný Asiat nefiguroval. Nicméně pokud se podíváme na procento respondentů, kteří viděli pouze jeden díl seriálu, zjistíme, že tvoří pouze 8,3 % z celkového počtu výzkumného vzorku, jak můžete vidět na grafu 4. Pokud tedy vezmeme toto zjištění do úvahy, jednoduše se dostaneme k závěru, že Asiáté v seriálu nejsou dostatečně zastoupeni z pohledu publika.

U otázky, zdali jsou Afroameričané dostatečně zastoupeni v seriálu, odpovědělo 46 % dotazovaných ne a spíše ne a 18 % nevybavují si. I u těchto výpovědí tedy převládá názor publika, že Afroameričané nemají v seriálu dostatečné zastoupení.

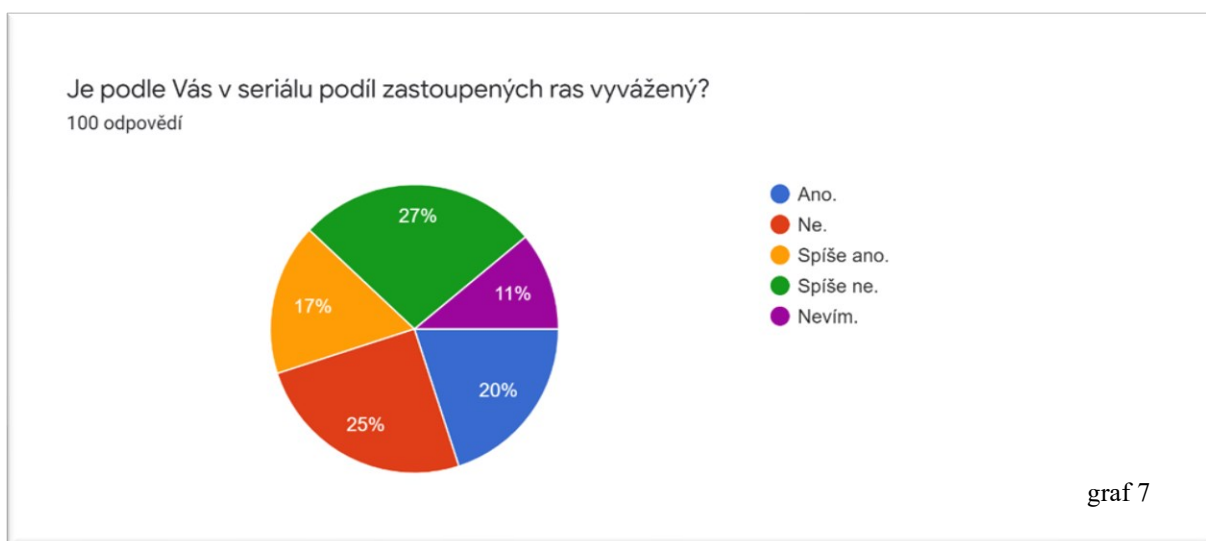

Velice jednoznačná a shodná byla odpověď respondentů u otázky zastoupení bělochů. Jak můžete vidět na grafu 6, naprostou většinu grafu tvoří odpověď ano s 88 %. Obsazení bělošských herců je v seriálu *Přátelé* dle publika dostatečné.

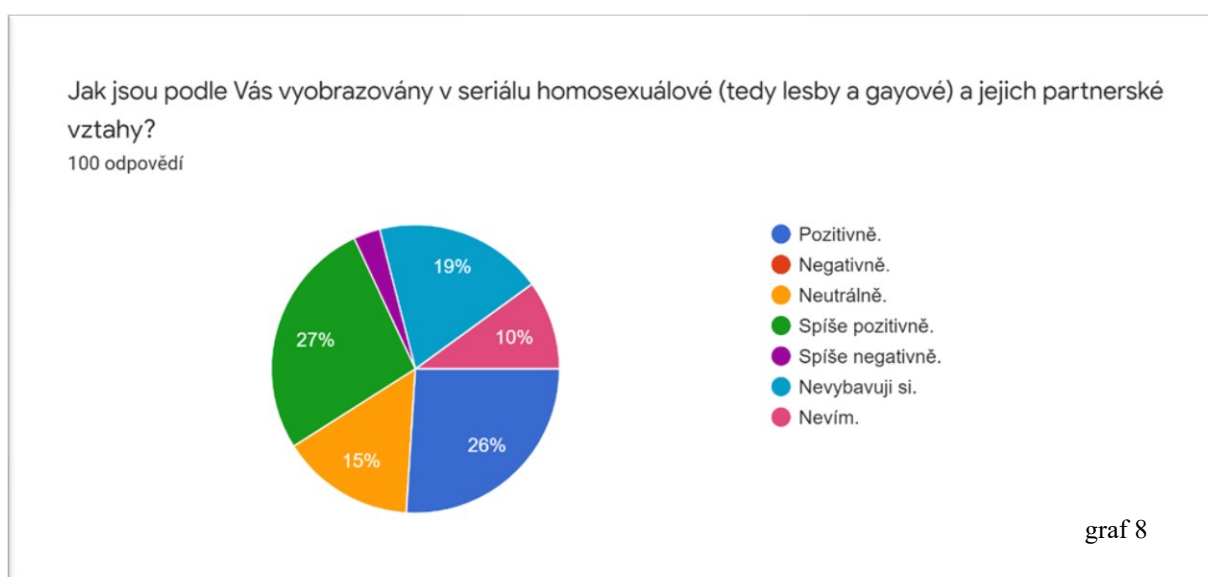

Poslední otázkou, která se zabývala problematikou etnik a ras, je, zda je podíl zastoupených ras vyvážený. Více než polovina dotazovaných, konkrétně 52 %, zvolilo odpověď ne či spíše

ne. Dalších 37 % dotazovaných zaškrtnulo odpověď ano a spíše ano. V publiku tedy převládá názor, že seriál nerovnoměrně vyobrazuje zastoupené rasy.

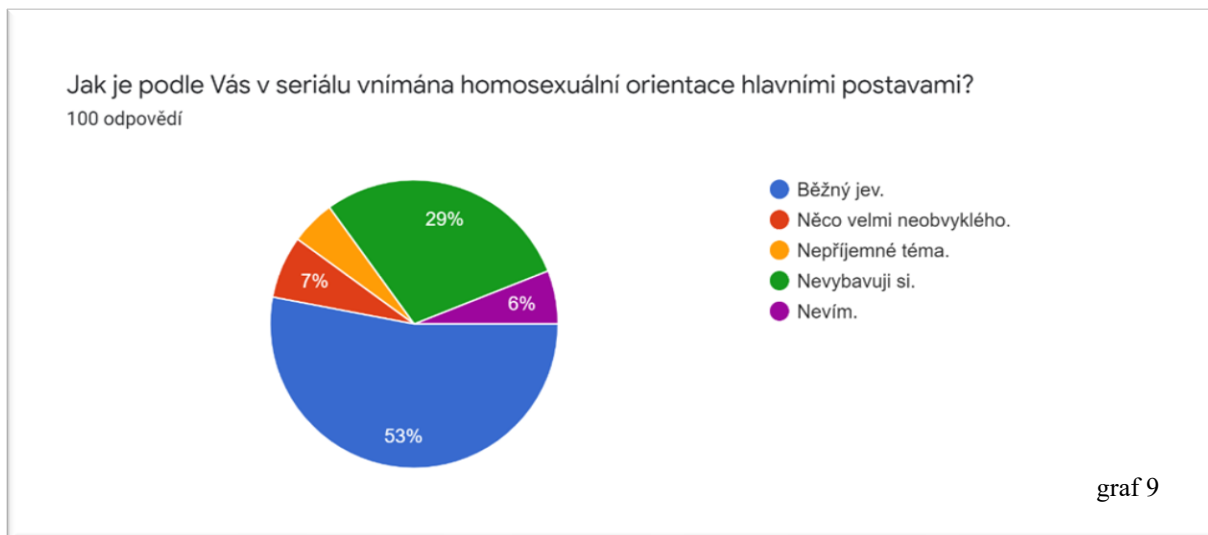

Nyní pojd'me k otázkám zaměřujícím se na sexuální orientaci. Do své analýzy jsem zahrnula pojem **LGTB**. Tato zkratka značí jednotné celosvětové hnutí leseb, gayů, transsexuálů (neboli transgender) a bisexuálů. Sexuálních orientací samozřejmě existuje další množství, ale pro tuto práci jsem vybrala pouze tato čtyři nejpočetnější a společnosti obecně nejznámější. Navíc právě lesby a transsexuálové se v seriálu *Přátelé* objevují. Na otázku, zda je téma LGBT v seriálu dostatečně pokryté, odpovědělo 33,3 % respondentů ano, zcela a 23,2 % spíše dostatečně. Celkem tedy přes 50 % dotazovaných shledává, že seriál *Přátelé* pokrývá téma LGTB. Kolem 34 %, jak ukazuje graf 7, dotazovaných vidí toto téma jako

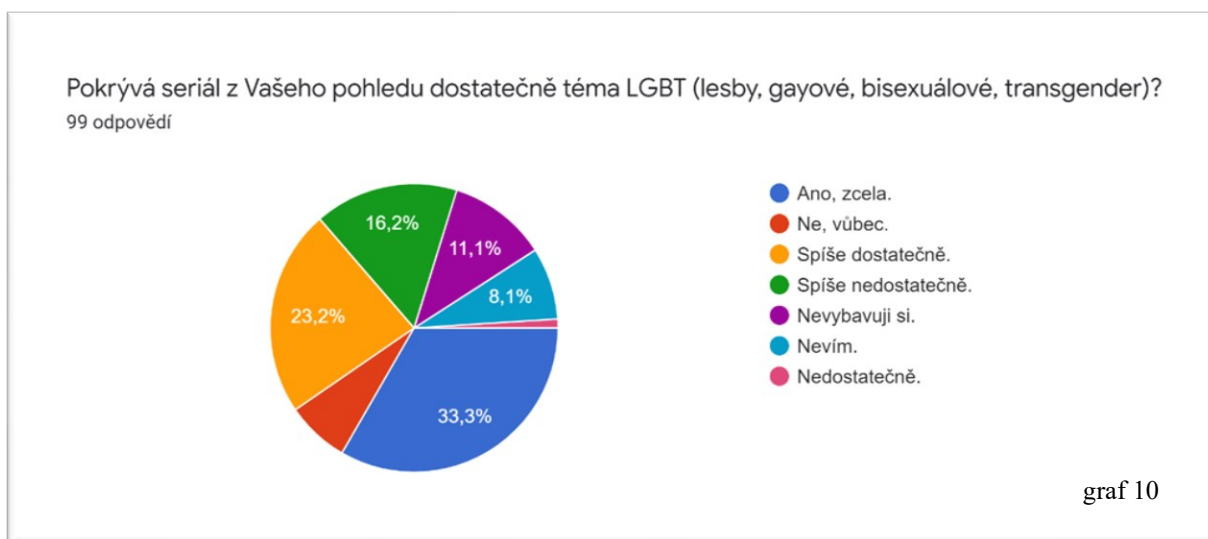

nedostatečně zobrazené.

Poměrně jednoznačný názor ukazuje graf 9 na otázku zobrazení homosexuálů a jejich partnerských vztahů. 53 % z dotázaných si myslí, že seriál tyto postavy zobrazuje pozitivně či spíše pozitivně. Dalších 15 % zvolilo odpověď neutrálně. V publiku tedy převládá pozitivnější názor na to, jakým způsobem jsou homosexuálové a jejich vztahy v *Přátelích* vyobrazováni.

U otázky o vnímání homosexuálů hlavními postavami vybralo 53 % respondentů odpověď běžný jev. Druhou nejčastější odpovědí bylo nevybavuji si s 29 %. Ostatní odpovědi tvoří velmi malý zlomek %, jak se sami můžete přesvědčit na grafu 9. Celkově tedy více než jedna polovina publika si myslí, že jsou lesby a gayové hlavními postavami seriálu přijímáni, a to pozitivně.

Má poslední otázka, kterou jsem do dotazníkového šetření zahrnula, se týká zesměšňování homosexuálů a jejich orientace. Jak je vidět graf číslo 11 je poměrně rovnoměrně roztržštěn. Nejvíce dotazovaných vybralo odpověď ne, která tvoří 42 % kruhového grafu. Následuje pak odpověď nevybavuji si s 38 %. A poslední částí grafu je odpověď ano s 20 %. Otázkou je, jestli dotazovaní v tomto průzkumu viděli konkrétní díly, ve kterých se mohlo zesměšňování a vtipkování na účet homosexuálů vyskytovat. V tak velkém množství dílů, které seriál má, je jen zlomek epizod obsahující dějovou linku s homosexuály. Jelikož je navíc procentuální podíl odpovědí tak vyrovnaný, nemůžeme vyhodnotit tuto otázku jednoznačně.

Závěr

Shrňme si nyní všechna důležitá fakta, která doposud zazněla. Média, jako taková, mají určitý vliv na utváření a upevňování stereotypů ve společnosti. To znamená, že způsob, jakým zobrazují či nezobrazují (to je důležité podotknout) určité společenské minoritní skupiny, napomáhá vyvracet či prohlubovat tyto stereotypy. Řečeno také bylo, že stereotypy mohou být jak negativní, tak i pozitivní. V každém případě je ale důležité si uvědomovat, že ty či oné stereotypy jsou často opomíjeným faktorem života, který může vést ke společenským a existenčním krizím. Nutné tedy je redukovat tyto hrozby a vymezovat se z podob stereotypů, jež byly vytvořeny.

Nyní rozeberme hlavní argumenty a pohledy na zobrazování stereotypů v seriálu *Přátelé*. Naprosto jednohlasné byly názory na zobrazování, lépe řečeno nezobrazování postav různých rasových a etnických skupin. Důraz při těchto poznámkách byl kladen především na Afroameričany, kteří tvoří velké procento americké populace, a přesto je jejich poměr zastoupení v seriálu tristně malý. Seriál byl kritizován především za chybějící diverzitu barev pleti herců. Co se týká vyobrazení postav LGBT, pozitivní stránkou je, že seriál tyto postavy vůbec zahrnul do své dějové linky a že se tyto postavy mohly na televizních obrazovkách objevit. Tou negativní stránkou je, v jakém světle seriál konkrétně homosexuály a transsexuály vykresloval. Jejich charakteristiky a identity jsou pod těžkým vlivem stereotypů. To se ale nedá říct i o jejich fyzickém vyobrazení. Jejich vzhled naopak nabourává stereotypy o tom, jak by lidé LGBT měli vypadat nebo se oblékat. Naprosto zásadním střetem zájmů se pak stávají neustálé narážky a vtipy na účet homosexuálů a transsexuálů, které tvoří poněkud velkou část seriálu.

V kontrastu s těmito poznatky se nyní pojdme podívat na výsledky a shrnutí provedeného průzkumu. Publikum se shodlo, že v seriálu je jednoznačně dostatečně zastoupena skupina bělochů. Necelá polovina pak shledává zastoupení Afroameričanů za nedostatečné, přičemž třicet dva lidí ze sta si pak naopak myslí, že v seriálu mají dostatečně prostoru a sedmnáct lidí vybralo odpověď nevybavuji si. Co se týká Asiatů, i zde byl výsledek velice podobný. Čtyřicet čtyři lidí ze sta, tedy necelá polovina dotazovaných, vidí zastoupení Asiatů jako nedostatečné. Dvacet pět respondentů shledává zastoupení Asiatů jako za dostatečné. Ale dvacet čtyři lidí vybralo odpověď nevybavuji si, což jsem v analýze vyhodnotila především jako fakt, že tato odpověď je ve velké části ovlivněna nepřítomností asijských herců v seriálu. Tím pádem v obou otázkách je závěr takový, že více než polovině lidí ze sta přijde

zastoupení Asiatů a Afroameričanů jako nedostatečné. To se v podstatě potvrdilo i v otázce na poměr zastoupených ras, kdy více než polovina dotazovaných tento podíl vidí za nevyvážený nebo spíše nevyvážený. V otázkách vyobrazování osob LGBT v seriálu si více než polovina respondentů myslí, že téma LGBT je zcela či spíše dostatečně v seriálu pokryto a také, že homosexuálové jsou zobrazováni pozitivně či spíše pozitivně. Dále se pak více než polovina publika shodla, že hlavní hrdinové vnímají homosexualitu za běžný jev. Co se týká zesměšňování homosexuálů nezaznamenalo čtyřicet dva lidí ze sta, ale s tím, že třicet osm lidí ze sta odpovědělo nevybavují si a zbylých dvacet ho zaznamenalo.

Výsledné názory většiny dotazovaných se shodují s kritikou nedostatečné různorodosti a zobrazení Afroameričanů a Asiatů v seriálu *Přátelé* v literatuře. Moje první hypotéza byla tedy potvrzena. Přesto musím říct, že jsem tímto výsledkem mé analýzy překvapena. A to z prostého důvodu. V České republice, ostatně jako ve většině střední Evropy, nejsou zastoupeni Afroameričané v takovém množství jako v Americe. Mnoho českých lidí tedy o rasové diskriminaci nikdy neslyšela ani s ní nepřišla do styku. Z mých vlastních zkušeností musím říct, že je česká společnost v tomto ohledu poněkud staromódní a zaostalá. Nedoufala jsem tedy v takové množství lidí, kteří by této problematice dávali větší váhu. Dále pak většina dotazovaných považuje téma LGBT za dostatečně obsáhlé, což také odpovídá názorům z literatury. Ovšem pohled většinového publika na vyobrazování homosexuálů a na jejich zesměšňování se už liší. Výzkum ukázal, že české publikum vidí vyobrazení gayů a leseb spíše v pozitivním světle a narážky na jejich sexuální orientaci neregistrují. Což je jednak v rozporu s názory kritiků a také vyvrací mou druhou hypotézu. Jak jsem již před chvílí zmínila, i v těchto otázkách jsem čekala jakýsi konzervativní pohled Čechů na problematiku. V tomto případě podle toho tak výsledek vypadal.

S tím, co jsem se doposud dozvěděla, co mohu čerpat z vlastní zkušenosti a co ukázal průzkum, mohu říci, že seriál *Přátelé* opravdu není dostatečně rasově vyvážen. Nedostatečně ukazuje diverzitu etnických a rasových skupin, čímž upevňuje ve společnosti stereotypy. Na druhou stranu byl seriál natáčen v době, kdy se problémy nerovnosti teprve začaly otevřeně rozebírat, ačkoli vzhledem k jeho dlouhému trvání a počtu epizod je počet asijských a afroamerických herců opravdu malý. Z analýzy je ale dle mého názoru vidět, že čím dál tím větší část společnosti se v tomto směru edukuje a tyto stereotypy dokáže rozeznat. Přínosem seriálu *Přátelé* bylo to, že jeho součástí byly postavy LGBT, konkrétně tedy homosexuálové a transsexuálové. Byl to určitě jeden ze zlomových momentů pro tuto

minoritní skupinu lidí. I výzkum prokázal, že takový názor má většina českého publika. Tímto způsobem byl seriál schopen stereotypy narušit. Bohužel už v tom ale nepokračoval při zobrazování těchto postav. Při vyobrazení jejich vztahů a komentování jejich sexuální orientace ze strany hlavních postav naopak stereotypy byly prohlubovány. V tomto směru ještě není české publikum, a řekla bych ani celá společnost, ještě tak daleko. Čeká nás ještě hodně práce na uvědomování si a boření těchto stereotypů spolu s dozvídáním se více o této problematice, nejlépe od samotné minoritní skupiny.

Summary

Let us now review all the important facts that have been raised so far. The media, as such, has some influence in shaping and consolidating stereotypes in society. This means that the way they depict or do not depict (it is important to note) certain social minority groups, helps to rebut or exacerbate these stereotypes. It was also said that stereotypes can be both negative and positive. But in any case, it is important to recognize that these or those stereotypes are often a neglected factor in life, which can lead to social and existential crises. It is therefore necessary to reduce these threats and to define ourselves from the forms of stereotypes that have been created.

Now, let's break down the main arguments and views on the depiction of stereotypes in *Friends*. The views on the depiction, or rather the non-display of characters from different racial and ethnic groups, were absolutely unanimous. The emphasis on these remarks was primarily on African-Americans, who make up a large percentage of the American population, and yet their proportion of representation in the series is triflingly small. The series has been criticized primarily for its lack of diversity of actors' skin colours. As far as depictions of LGBT characters are concerned, the upside is that the series included these characters in its story line at all, and that these characters could appear on TV screens. The negative side is in what light the series specifically portrayed homosexuals and transsexuals. Their characteristics and identities are heavily influenced by stereotypes. But that can not be said for their physical image. Their appearance, on the other hand, breaks stereotypes about what LGBT people should look like or dress like. Then the constant innuendo and jokes at the expense of homosexual and transgender people, which form a somewhat large part of the series, become an absolutely fundamental conflict of interest.

In contrast to this, let us now look at the results and summaries of the survey conducted.

The audience agreed that a group of white people was clearly sufficiently represented in the series. Less than half then find the representation of African-Americans insufficient, while thirty-two out of a hundred think they have enough space in the series and seventeen people chose the answer I do not recall. As for Asians, the result was very similar. Forty-four out of a hundred people, or less than half of those surveyed, see Asian representation as inadequate. Twenty-five respondents found Asian representation sufficient. But twenty-four people chose the answer I don't recall, which in my analysis I mainly assessed as the fact that this answer is largely influenced by the absence of Asian actors on the show. Thus, on both issues, the conclusion is that more than half of the hundred people find the representation of Asians and African-Americans insufficient. This was essentially confirmed in the question of race ratio, with more than half of those surveyed seeing this as unbalanced or rather unbalanced. On the issues of depicting LGBT people in the series, more than half of the respondents think that the LGBT theme is completely or rather sufficiently covered in the series and also that homosexuals are portrayed positively or rather positively. Furthermore, more than half of the audience agreed that the main characters perceive homosexuality as a common phenomenon. As for the mocking of homosexuals, forty-two out of a hundred people did not record it, but with thirty-eight out of a hundred people responding I do not recall, and the other twenty recorded it.

The resulting views of the majority of those surveyed coincide with criticism of the lack of diversity and depiction of African-Americans and Asians in *Friends in Literature*. So, my first hypothesis was confirmed. Still, I must say that I am surprised by this result of my analysis. And for a simple reason. In the Czech Republic, as in most of Central Europe, African-Americans are not represented as much as in America. So many Czech people have never heard of or had any contact with racial discrimination. From my own experience, I have to say that Czech society is somewhat old-fashioned and backward in this respect. So, I was not hoping for so many people to give more weight to this issue. Furthermore, the majority of those surveyed consider the LGBT topic to be sufficiently comprehensive, which also corresponds to views from literature. However, the majority audience's view of depictions of homosexuals and their ridicule is already different. Research has shown that Czech audiences are more likely to see images of gays and lesbians in a positive light, and hints about their sexual orientation do not register. Which is both contrary to the views of the critics and also contradicts my second hypothesis. As I said a moment ago, even on these

issues I expected a kind of conservative view of the Czechs on the issue. In this case, that is what the outcome looked like.

With what I have learned so far, what I can draw from my own experience and what the survey has shown, I can say that *Friends* is really not racially balanced enough. It does not adequately show the diversity of ethnic and racial groups, thereby reinforcing stereotypes in society. On the other hand, the series was filmed at a time when the problems of inequality were only beginning to be discussed openly, although given its long duration and the number of episodes, the number of Asian and African-American actors is really small. But the analysis shows, in my opinion, that more and more of society is educating itself in this way and can recognize these stereotypes. The benefit of *Friends* was that it included LGBT characters, namely gay and transgender people. It was certainly one of the turning points for this minority group of people. Even research has shown that this is the opinion of the majority of the Czech audience. In this way, the series was able to break stereotypes. Unfortunately, he did not continue to do so when depicting these characters. On the contrary, stereotypes were deepened in the representation of their relationships and commentary of their sexual orientation by the main characters. In this respect, there is not yet a Czech audience, nor, I would say, a whole society, even that far away. There is still much work to be done to recognize and break down these stereotypes, along with learning more about the issue, preferably from the minority group itself.

Použitá literatura

BURTON, JIRÁK: *Úvod do studia médií*. Barrister and Principal, 2001, 1. vydání. 392 s. ISBN: 80-85947-67-6

HILMES, M.: *The Television History Book*. Palgrave Macmillan, London, 2003. 163 s. ISBN: 0-85170-988-5/978-0-85170-988-8.

KRIVENKAYA, *Výzkum divácké motivace mužů při sledování televizních seriálů určených ženám*, Univerzita Karlova, FSV, 2016. 100 s.

MILLER, K.: *Přátelé*. Dobrovský s.r.o., Praha, 2019. 301 s. ISBN: 978-80-7585-574-9.

MITELL, J.: *Komplexní televize: Poetika současného televizního vyprávění*. Akropolis, Praha, 2019. 519 s. ISBN: 978-80-7470-244-0.

PEŇÁZOVÁ, E.: *Národnostní a rasové stereotypy v televizní reklamě (se zaměřením na USA)*. Univerzita Karlova, FSV, 2010. 83 s.

POSTMAN, N.: *Ubavit se k smrti*, Mladá Fronta, 2010, Praha, 2. vydání. 208 s. ISBN: 978-80-204-2206-4.

PROKOP, D.: *Boj o média*. Univerzita Karlova v Praze, 2005, 1. vydání. 409 s. ISBN: 80-246-0618-6.

SANDFORT, T.G.M.: *Sexual Orientation and Gender: Stereotypes and Beyond*. *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 34, No. 6, December 2005, s. 595-611

STEELE, C.M.: *Whistling Vivaldi*. W.W.Norton Company, Inc., 2010. 242 s. ISBN: 978-0-393-33972-7.

Online zdroje

MEDIA GURU: *Mediální slovník: Soap opera* [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/slovník-a-mediatypy/slovník/klicova-slova/soap-opera/>

Teze bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Petra Klímová	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2018	
E-mail diplomantky/diplomanta: [redacted]	
Studijní obor/forma studia: Mediální studia – kombinované	
Název práce v češtině: Problém etnické nerovnosti a stereotypu sexuální orientace v televizním seriálu „Přátelé“	
Název práce v angličtině: The problem of ethnic inequality and stereotype of sexual orientation in the TV series „Friends“	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezi) LS 2020/2021	
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Ústředním tématem této práce je otázka rasové diverzity a rozmanitosti sexuální orientace v seriálu <i>Přátelé</i> , jakožto mediálního produktu. Práce si klade za úkol zkoumat, jak je v tomto seriálu zobrazován stereotyp člověka s důrazem na jeho pohlavní orientaci a etnickou příslušnost. Součástí práce je také stručný popis průběhu rozvoje televizních seriálů v 20. století a dále i vývoj tvorby zkoumaného seriálu z pohledu televizní produkce. Záměrem práce je ukázat na nerovnosti v sociální a kulturní otázce v seriálu <i>Přátelé</i> .	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): Úvod – seznámení s tématem a cíl práce 1. Teoretická část <ul style="list-style-type: none"> 1.1 Historie televizních seriálů – vývoj televizního odvětví a žánru sitkomů ve 20. století 1.2 Produkce seriálu <i>Přátelé</i> – proces výroby, důležité milníky a rozhodnutí televize a herců při tvorbě seriálu 1.3 Zobrazení etnické různorodosti v seriálu <i>Přátelé</i> – herecké obsazení, dopady na společnost a společenské dění 1.4 Postavení a stereotyp heterosexuálního ideálu v seriálu <i>Přátelé</i> – kontext a vyobrazení rozdílných sexuálních orientací v dějové lince 2. Analytická část <ul style="list-style-type: none"> 2.1 Průzkum o etnické a sexuální diverzitě v seriálu <i>Přátelé</i> na výzkumném vzorku <ul style="list-style-type: none"> 2.1.1 Výzkumné otázky a hypotézy 2.1.2 Jednotky výzkumu a výzkumný soubor 2.1.3 Analýza dat 2.1.4 Výsledky výzkumu 3. Shrnutí – propojení dosavadních poznatků a výsledků práce v celistvém výstupu Závěr	
Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy): 1.-10. série seriálu <i>Přátelé</i> online internetové články o seriálu <i>Přátelé</i> mezi lety 2018-2020	
Postup (technika) při zpracování materiálu: Teoretická část – využití literatury a příkladů z praxe Analytická část – kvantitativní výzkum	

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

HILMES, Michele: The Television History Book, Bloomsbury Publishing PLC, 2003

Kniha popisuje historii televizního vysílání a klade důraz na vliv vývoje tohoto vysílání na společenské a kulturní hodnoty. Srovnána je tradice televizního vysílání jak ve Velké Británii, tak i v USA.

STEELE, Claude M.: Whistling Vivaldi and Other Clues to How Stereotypes Affects Us, W.W. Norton & Company, 2010

Hlavní myšlenkou, jež chce autorka přenést, je upozornění na rasové a genderové rozdíly v americké společnosti. Jejím cílem je zmínit utváření společenských identit a zmírnění jakési nadvlády stereotypů.

MILLER, Kelsey: Přátelé, Kontrast, 2019

Jakási bible seriálu *Přátelé*, popisující samotný nápad a vytvoření seriálu, ztvárnění hlavních postav, zákulisí televizní produkce spolu s riziky, která toto odvětví přináší, a odraz společenské situace v době premiérových odvysílání v porovnání s dnešní dobou.

POSTMAN, Neil: Ubavit se k smrti: Veřejná komunikace ve věku zábavy, Mladá Fronta, 1985

Autor popisuje vývoj a tendence směru televizní zábavy. Upozorňuje na negativní následky, které dle něj, média, a především televize má na lidské myšlení.

TEICH, Nicholas: Transgender 101: A Simple Guide to a Complex Issue, Columbian University Press, 2012

Zkoumání problémů spojených s transsexualitou. Autor v knize mluví o souvisejících sociálních a psychologických procesech, které sebou tato pohlavní orientace přináší. Dále je v knize také popsán vývoj hnutí za rovnoprávnost transgendrů.

YOSHINO, Kenji: Covering: The Hidden Assault on Our Civil Rights, Random House, 2006

Spojení autobiografických anekdot s analýzou názorů a pohledů společnosti na otázky rasy a sexuality, jež mohou vést až k útokům na lidskou svobodu.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KRIVENKAYA, Yana: Výzkum divácké motivace mužů při sledování televizních seriálů určených ženám, Univerzita Karlova, FSV, 2016

BARTALOVÁ, Jana: Komparace sitcomů *Přátelé* a *Jak jsem poznal vaši matku*, Univerzita Karlova, FSV, 2020

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Znáte seriál „Přátelé“? (graf 1)

Příloha č. 2: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Myslíte si, že jsou rozličné etnické skupiny v seriálu dostatečně zastoupeny herci? (graf 2)

Příloha č. 3: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni Asiaté? (graf 3)

Příloha č. 4: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Viděli jste alespoň jeden díl seriálu „Přátelé“? (graf 4)

Příloha č. 5: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Jsou podle Vás v seriálu dostatečně Afroameričané? (graf 5)

Příloha č. 6: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Jsou podle Vás v seriálu dostatečně zastoupeni běloši? (graf 6)

Příloha č. 7: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Je podle Vás podíl zastoupených ras vyvážený? (graf 7)

Příloha č. 8: Jak jsou podle Vás vyobrazovány v seriálu homosexuálové a jejich partnerské vztahy? (graf 8)

Příloha č. 9: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Jak je podle Vás v seriálu vnímána homosexuální orientace hlavními postavami? (graf 9)

Příloha č. 10: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Pokrývá seriál z Vašeho pohledu dostatečně téma LGBT? (graf 10)

Příloha č. 11: Zobrazení odpovědí respondentů v procentech na otázku: Zaznamenali jste v tomto seriálu zesměšňování či vtípkování na účet gayů či leseb? (graf 11)